

A SZUBURBANIZÁCIÓ NÉHÁNY VÁLASZTÁSFÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGA A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓ ÉS A SZEGEDI TELEPÜLÉSEGYÜTTES PÉLDÁJÁN

Vasárus Gábor László – Vida György

BEVEZETÉS

A vidéki szuburbanizáció a földrajzi kutatásokban nagy figyelmet kap, mivel a folyamat nagymértékben meghatározza az ország térszerkezetét, migrációs folyamatait. Továbbá az agglomerációk gazdasági, intézményi és politikai jellemzői is az érdeklődés középpontjába kerültek, a kutatási kérdések is bővültek (Tóth J. 1993; Tímár J. – Baukó T. 1999; Bajmócy P. 1999; Hardi T. – Nárai M. 2005; Bajmócy P. et al. 2012). A pártpreferenciák országos területi beágyazódásáról és Budapest, valamint agglomerációjának választói viselkedéséről készültek tudományos munkák, de a vidéki agglomerációk választásföldrajza kevésbé kutatott (Hardi T. 2012; Csanádi G. – Csizmady A. 2002; Kovács Z. 2000; Jankó F. – Komornoki M. 2008; Szabó B. 2013).

A téma aktualitását jelzi, hogy 2011. december 23-án fogadta el a parlament a CCIII. törvényt az országgyűlési képviselők választásáról, majd két évvel később a 2013. évi XXXVI. törvényt a választási eljárásról. Közismert, hogy a választásokon kulcsszerepet kapnak a fővárosi kerületek és a nagyvárosi térségek, hiszen ezeken a területeken viszonylag sok a választásra jogosultak száma, és a részvétel is magasabb, mint a falusias kerületekben (Kovács Z. – Dingsdale, A. 1998).

A dolgozatunk célja, hogy megvizsgálja a Győri agglomeráció és a Szegedi településeggyüttes néhány választásföldrajzi jellemzőit. Kutatásunkhoz alapvetően kvantitatív módszereket használtunk, amivel a választói preferenciák térbeli alakulását, a városok és környezetük eltérő demográfiai és társadalmi jellemzőit, továbbá ezek kapcsolatát határoztuk meg.

A NAGYVÁROSI TÉRSÉGEK VÁLASZTÁSI FÖLDRAJZA

A második világháborút követően került a választásföldrajzi kutatások homlokterébe a városközpontok és agglomerációik vizsgálata. Elsőként amerikai tanulmányok jelentek meg a témában, ahol a központban baloldali, míg az elővárosokban jobboldali szavazóbázist fedeztek fel, amit később Cox a londoni gyűrűben is kimutatott (Jankó F.–Komornoki M. 2008). Walks (2005) némiképp módosította ezt az általános képet. A jobbra tolódást a külső szuburbán gyűrűben tapasztalta, míg a belső gyűrűben a baloldali pártok sikerességét hangsúlyozta (Walks, R. A. 2005). Azonban a központ-periféria eltérő választásföld-

rajzi hatásai nemcsak a választói viselkedés térbeliségén tapasztalhatóak, hanem a politikai pártok éles elkülönülésében is (Jankó F. – Komornoki M. 2008).

A klasszikus Lipset–Rokkan féle törésvonalak elsősorban ipari társadalmakra jellemzőek (Bayer J. 2000). A globalizáció, valamint az információs társadalom kialakulása ezeket az ellentéteket folyamatosan csökkentették. Ebből kifolyólag nyugaton az 1980-as évekre megjelent a materiális–posztmateriális törésvonal is. Ezen tengely mentén alakultak ki a zöld pártok, valamint a szélsőjobboldali tömörülések (Szabó B. 2013).

A nyugat-európai országokhoz képest a posztkommunista államok eltérő fejlődési pályát jártak be. A képviseleti demokrácia kialakulásában két alapvető különbséget érdemes kiemelni. Egyrészt a kommunista múlt és diktatúra hatásai és az ezekre adott különböző intézményi válaszok különböztek. Másrészt az 1989-et követő gyors, gyökeres választási reformokat nem előzte meg egy folyamatos társadalmi fejlődés. Ebből adódóan bizonyos idő kellett ahhoz, hogy kialakuljon egy politikai szocializáció a szavazókban (Erinn, P. N. 2011).

A települési szintű választásföldrajzi vizsgálatoknál gyakran születnek a feltételezéseknek teljesen ellentmondó eredmények (Shin, M. – Agnew, J. 2011). Ennek okait a választói viselkedést meghatározó tényezőkben találhatjuk. Ilyen lehet a település történeti és társadalmi fejlődése, a helyi elit befolyása, az új és régi lakók közötti konfliktusok megnyilvánulásai. Shin, M. és Angew, J. (2011) szerint a kutatási módszertan is jelentősen befolyásolja a kapott eredményeket. Milánó példáján keresztül mutatták be, hogy a területi autokorreláció és a földrajzilag súlyozott regresszió eltérő eredményeket mutat az Északi Liga népszerűségének térbeliségére (Shin, M. – Agnew, J. 2011).

Magyarországon a vidéki térségek szuburbanizációs folyamata különösen az ezredfordulótól jelentős, a települések társadalmi átrétegződése felgyorsult, erőteljes változása indult meg helyi társadalomban, ami időnként súlyos belső konfliktusokhoz vezetett. Jellemző, hogy a beköltözők érdekérvényesítő képessége magasabb a helyi lakosoknál, ezért a lokális politikában erőttöbbletet élveznek, ezáltal a pozíciókért konfliktus alakulhat ki a betelepülők és a helyi lakók között. A változások különösen akkor erősek, ha a beköltözők társadalmi vagy gazdasági értékrendjükben jelentősen különböznek a helyi lakosságtól (Bajmócy P. 1999; Csanádi G. – Csizmady A. 2002; Clout, H. D. 1976; Dövényi Z. – Kovács Z. 1999; Váradi M. 1999).

A magyarországi agglomerációk számos sajátos vonzással rendelkeznek. A hetvenes években a városokhoz csatolt falvak jó része ma is őrzi falusias jellegét. Ezáltal megjelenik egy városhatáron belüli szuburbanizáció, amely a városok társadalmi jellemzőit a szuburbán öv felé mozdítja. A szocializmus évtizedeiben a városba költözést megnehezítő adminisztratív akadályok miatt a mai szuburbán övbe áramló rurális népesség hatását is érdemes figyelembe venni. A rendszerváltozás évtizedében a szuburbán öv nem csak a jómódúak migrációs célterülete volt, de a szegények is ide költöztek a megélhetési költségek miatt, ami különösen a külterületeken (Dunántúlon és Észak-Magyarországon a szőlőhegyek és zártkertek, míg az Alföldön a tanyák) vált jellemző folyamattá (Tímár J. 1999; Tímár J. – Baukó T. 1999; Tímár J. – Váradi M. M. 2000; Hardi T. 2002).

A kutatási témakörnek széles nemzetközi szakirodalma van, viszont Magyarországon csak a rendszerváltozást követően foglalkoztak a választási földrajzzal. Az új választási keretfeltételek és az országgyűlési választókerületek átrajzolása a kutatások homlokterébe hozta a választói magatartás térbeliségének vizsgálatát.

A kilencvenes évek végén Kovács Z. (1998) leírta Magyarország politikai földrajzi térszerkezetét (Kovács Z. – Dingsdale, A. 1998), míg Hegedűs G. (2007) az alföldi sajátosságokat vizsgálta (Hegedűs G. 2007). Jankó F. és Komornoki M. (2008) Budapest térségében statisztikai módszereket felhasználva elemezte a nyugati modellek érvényességét. Álláspontjuk szerint 2006-ra az MSZP támogatottsága térbeli kiegyenlítődést mutatott, míg az SZDSZ-t jelentős koncentrálódás jellemezte (Jankó F. – Komornoki M. 2008). Szabó B. (2013) kimutatta Budapesten belül a zöld és szélsőjobb oldali szavazók térbeliségének jellemzőit lakótelepi léptékekben is. Általános tendenciák mellett komplex okokat vázolt fel a két párt inverz térbeliségére, amit érdemes beintegrálni a hasonló posztkommunista államok választásföldrajzába.

Célunk az volt, hogy egy baloldali, és egy jobboldali beállítottságú vidéki nagyvárost és szuburbán térségét vizsgáljunk. A szükséges adatokat a győri és a szegedi nagyvárosi térség településeire gyűjtöttük, amit főként a KSH jelenleg hatályos lehatárolása szerint soroltunk be [1]. A győri agglomeráció KSH lehatárolásánál a nagyváros közvetlen szomszédságában elhelyezkedő négy település, Bőny, Nagyszentjános, Pér és Töltéstava nem szerepel a beosztásban, viszont több publikáció besorolja ezeket a településeket is (Hardi T. 2012). Ezért a vizsgálandó területünkbe belevettük ezt a négy települést is.

Kutatásunkban településsoros, pártlistás választási eredményeket használtunk fel a 2002–2010 közötti országgyűlési választásokra. A nagyvárosi térségek társadalomföldrajzi jellemzéséhez demográfiai, foglalkoztatottsági, iskolázottsági mutatókat vettük figyelembe. A Szegedi településeggyüttes és a Győri agglomeráció választásföldrajzi tipizálását végeztük, a településre aggregált listás pártpreferenciák középértékeivel, Fidesz (2002-es Fidesz-MDF, majd 2006-tól Fidesz-KDNP-t) és MSZP tengelyen. 2010-ben a pártstruktúra átrendezését követően az LMP és a Jobbik térbeli jellemzőit is értékeltük.

A központ és a térségek eltérő választásföldrajzi jellemzésére a Walks, R. A. (2005) által használt központ–szuburbia egyensúlyi indexet használtuk. Az indexszel összehasonlíthatjuk a pártok választási eredményeit különböző léptékekben, amit a területegységenként rájuk leadott szavazatarányainak hányadosából kapunk meg (Jankó F. – Komornoki M. 2008). Mi központ–agglomeráció, valamint agglomeráció–megye viszonylatában használtuk. Elemzésünkben a három országgyűlési választás eredményének számtani átlagával, valamint külön 2002–2006–2010-re is megvizsgáltuk az indexek alakulását.

A társadalmi mutatók és a választásföldrajzi jellemzők közötti összefüggéseket a lineáris regresszió és korreláció módszerével próbáltuk megragadni. Ez az eljárás az adatok együttmozgásának legjobban megfelelő egyenletből állít elő R^2 értéket, mely megmutatja az adatsorok kapcsolatát, illetve együttmozgását (Babbie, E. 2008; Nemes Nagy J. 2009). A 2001., 2011. évi népszámlálási, valamint a 2006. évi továbbvezetett adatsorokból az összehasonlíthatóság érdekében mind a választási, mind a demográfiai adatok a megyei átlagtól való eltérés %-ban kifejezett értékét használtuk. Első lépésben minden választási

eredményt összevetettünk az időben legközelebbi adatsorokkal, majd második lépésként az adatok 2001–2006, valamint 2006–2011 és 2001–2011 közötti változásainak mértékével is összevetettük az preferenciákat. A kvantitatív kutatáshoz szükséges adatokat a Nemzeti Választási Iroda, a Központi Statisztikai Hivatal és a VÁTI Kft. Országos Településfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerének adatbázisa szolgáltatta.

A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓ ÉS A SZEGEDI TELEPÜLÉSEGYÜTTES VÁLASZTÁSFÖLDRAJZI JELLEMZŐI

2014-től már az új választási keretfeltételekkel voksolunk. 176 egyéni választókerületből 106-ot alakítottak ki, ami jelentős határ-átalakításokkal járt. A vizsgált agglomerációkról elmondható, hogy településeik több választókerületbe tartoznak.

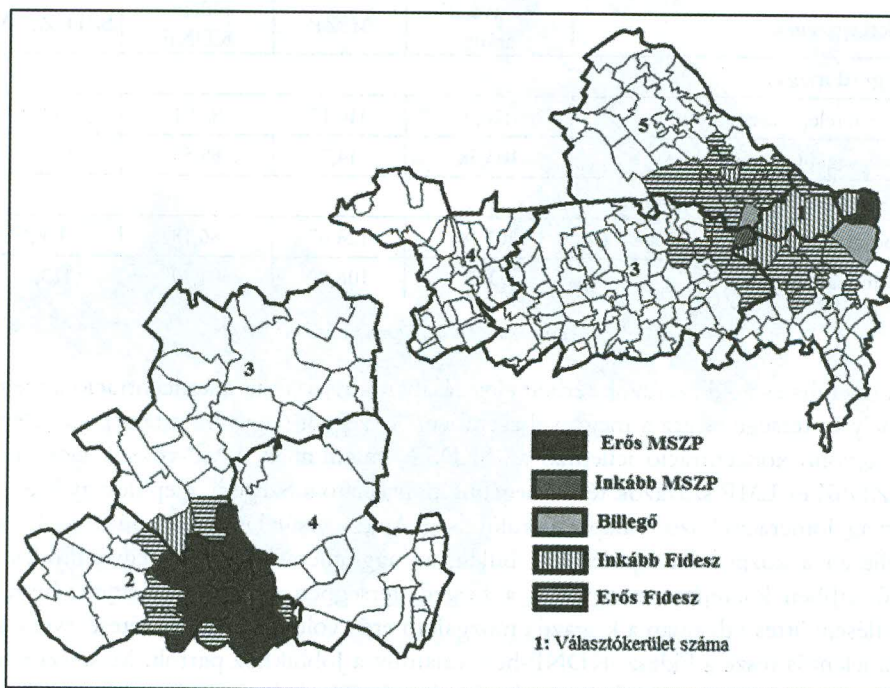
A választókerületi beosztások kialakításánál a nemzetközi szakirodalom szerint több kritériumnak kell megfelelni. Ilyen kritérium az azonos népességszám, az etnikai diverzitás, a földrajzi kompaktság és az egybefüggő választókerületek. Továbbá törekedni kell arra is, hogy hasonló gazdasági, politikai és civil érdekcsoportokat soroljanak azonos kerületbe, a korábbi választókerületek formáját is figyelembe kell venni (Webster, R. G. 2013).

A megyehatárokat továbbra sem léphetik át a választókerületek, holott ez bizonyos helyeken a társadalmi igazságosság és a felosztási korlátok miatt indokolt lenne (Bíró P. – Sziklai B. – Kóczy Á. L. 2012). Ez a probléma abban oldódik fel, hogy sokszor urbánus területhez csatolnak külterületi falvas térségeket, mert más metodika szerint nem lehet felosztani, hiszen köt a megyehatár. Ebből kifolyólag kerül Szeged belvárosa és Öttömös (tortacikk körzetforma) vagy Miskolc, Pécs és Győr bizonyos városrészei és a környező települések egybe.

Ezt az anomáliát tartalmazta a régebbi és a jelenlegi választási rendszer is. A nagyvárosi településeket, térségeket a régi beosztás felszabdalta, amit az új választókerületi lehatárolás átrajzolt, de meghagyta a nagyvárosokat kettészelő kerülethatárokat. Megoldás – szemléletünk szerint – az volna, ha kialakítanának urbánus és rurális térségeket, és ezen belül lehatárolnánk városrégióban szereplő térségeket és összefüggő falvas-kisvárosos zónákat. Ennek a megoldásnak a jelentősége abban volna, hogy hasonló identitású és helyzetű területeket képviselne egy adott, választott személy.

A választások eredményei azt mutatták, hogy Győr jobboldali, míg Szeged baloldali fellelő volt (1. ábra). A pártok településszintű támogatottságából kiolvasható a Szegedi településeggyüttesnél egy erős balliberális politikai irányultság. Szeged mellett Algyő és Deszk is erős szocialista bázissal jellemezhetőek, viszont a homokháti tanyás és falvas térségek már jobboldali beállítódással rendelkeznek, mely részben az erős mezőgazdasági, parasztpolgári hagyományoknak köszönhető.

1. ábra: A Győri agglomeráció és a Szegedi településgyűjtés pártpreferenciái
2002 és 2006 között

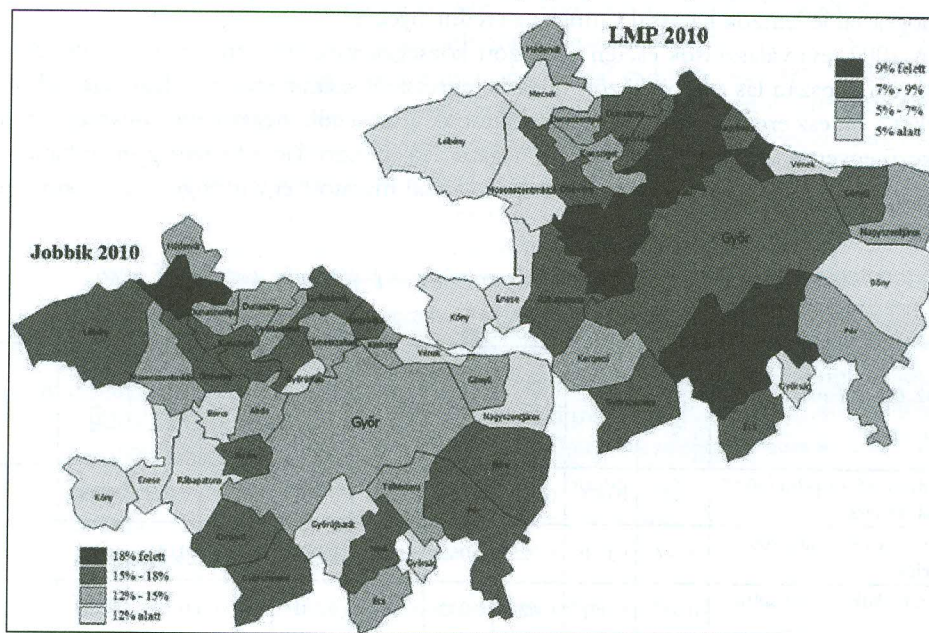


Forrás: <http://www.valasztas.hu>, Szerk.: Vida Gy. 2014.

A Győri agglomerációban a szuburbán települések erős jobboldali szimpátiával rendelkeznek, ez alól csak Ikrény és Nagyszentjános a kivétel. Nagyszentjános szocialista hagyományokkal rendelkező falu (Bajmócy P. 2014). Győr kevésbé jobboldali, mint a környező gyűrű, ami hazánkban általános tendencia, viszont a Debreceni településgyűjtés esetében a nagyvárosban népszerűbb a Fidesz–KDNP.

A központ–szuburbia egyensúlyi index alapján (1. táblázat) a Fidesz–KDNP a központból kifelé szerepel jobban, az MSZP inkább a centrumokban erősebb. A jobboldali Győri agglomerációban egyértelmű koncentráció mutatkozik a baloldali szavazóknál, akiknek a környező szuburbán településeken alacsonyabb a támogatottságuk. A Szegedi településgyűjtés egészében kiegyenlítettebb képet mutatnak.

2. ábra: A Győri agglomeráció választásföldrajzi képe a Jobbik és az LMP tükrében



Forrás: <http://www.valasztas.hu>, Szerk.: Vida Gy. 2014.

A Dunántúl hagyományosan jobboldali és ez a győri agglomerációra is igaz. A megyeszékhelytől északkelet felé távolodva felfedezhető egy emelkedés, de a szegedi térséghez viszonyítva itt sokkal polarizáltabb a Jobbik támogatottsága. Megállapítható, hogy az LMP a Győri agglomeráció belső gyűrűjében szerepelt jobban, ahol a Győrből történő kiköltözés a meghatározó. A külső agglomerációs gyűrűben viszont átlagon alul szerepeltek a zöldek, ahol az ide történő migráció népességforrása nagyjából nem Győrből, hanem más településekről származik (Hardi T. 2012).

Összességében megállapítható, hogy kutatási területeinken a központ és a szuburbiák eltérő választási földrajzi jellemzőkkel rendelkeznek. A központ–szuburbia egyensúlyi indexből megállapítható, hogy a szuburbanizáció és az agglomerálódás felerősödése a liberális, valamint a kispártok térbeli kiegyenlítődését okozza az agglomerációkban. Az MSZP urbanusabbá vált, míg a Fidesz gyűjtőpárt révén a kiegyenlítődés felé mozdult. Továbbá megállapítható, hogy az LMP és a Jobbik térbeliségére jellemző az urbán-rurál dichotómia.

A PÁRTPREFERENCIÁK ÉS A TÁRSADALMI MUTATÓK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A korrelációs és lineáris regressziós modellünk során megkísérelünk példákat hozni a demográfiai adatsorok változásai és a választási eredmények közötti kapcsolatokra. A kis elemszám miatt a regressziós értékek csak kismértékben igazolják a felvetésünket, misze-

rint a belső szuburbán településeken a bevándorlás hatására megváltozó foglalkoztatási és demográfiai jellemzők hatással vannak az eredményekre.

A 2002. évi választások esetén a vonzott községek választási eredményei, valamint a 2001. évi népszámlás adatok között lineáris regressziót számítottunk. A legmagasabb R^2 értéket a Fidesz eredménye és a foglalkoztatottak aránya adta negatív meredekséggel rendelkező egyenes mellett, míg az MSZP negatív előjelű korreláció mellett gyenge kapcsolatot adott. Az FKGP a természetes szaporodással mutatott egy gyenge pozitív korrelációt (2. táblázat).

2. táblázat: A győri agglomeráció választási eredményeinek és demográfiai adatainak R^2 értékei

2002. évi választás	Vonzott községek					10 legdinamikusabb község				
	MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP		MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP	
Természetes szaporodás 2001, ezrelék	0,097	0,067	0,098	0,172		0,007	0,239	0,012	0,354	
Vándorlási egyenleg 2001, ezrelék	0,046	0,000	0,025	0,065		0,070	0,485	0,051	0,268	
Ipari foglalk. aránya 2001, %	0,035	0,001	0,023	0,032		0,391	0,000	0,395	0,103	
2006. évi választás	Vonzott községek					10 legdinamikusabb község				
	MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP		MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP	
Vándorlási egyenleg 2011, ezrelék	0,026	0,003	0,002	0,098		0,209	0,108	0,214	0,190	
2001-2011 között épült lakások aránya, %	0,033	0,001	0,028	0,009		0,248	0,095	0,508	0,047	
Közép- és felsőfokú végzettségűek aránya, 2011, %	0,148	0,001	0,062	0,063		0,611	0,090	0,508	0,027	
2010. évi választás	Vonzott községek					10 legdinamikusabb község				
	MSZP	LMP	Fidesz	MDF	Jobbik	MSZP	LMP	Fidesz	MDF	Jobbik
Vándorlási egyenleg 2011, ezrelék	0,019	0,231	0,024	0,001	0,014	0,314	0,003	0,460	0,229	0,010
Felsőfokú végz. aránya 2011, %	0,010	0,415	0,061	0,038	0,031	0,154	0,493	0,085	0,165	0,669
Népességnövekedés 2001-2011 között a 2001 évi arányában, %	0,000	0,008	0,058	0,114	0,008	0,352	0,567	0,029	0,108	0,177

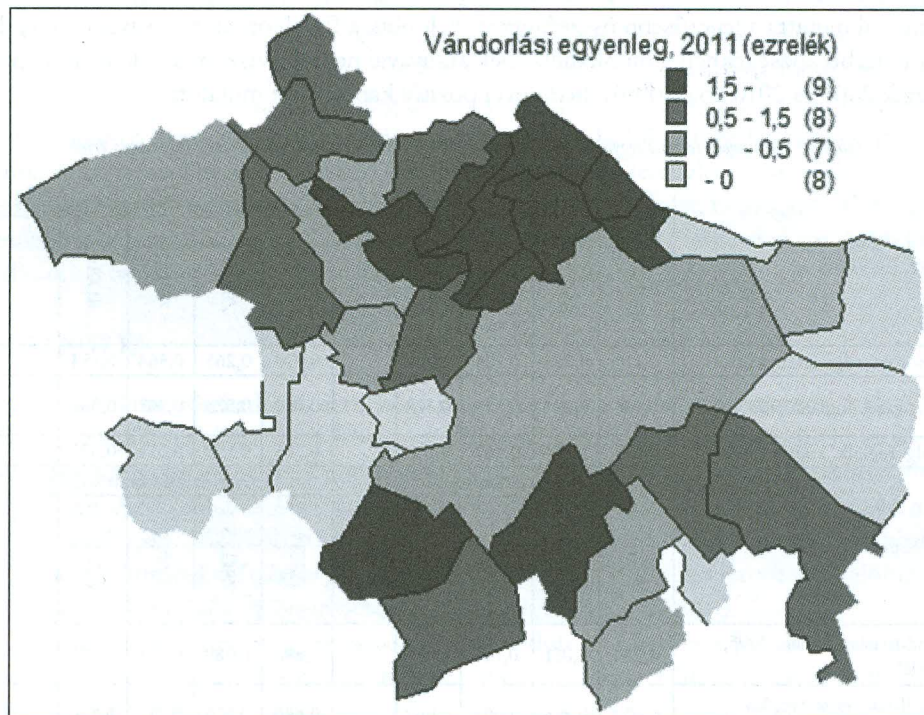
Saját számítások alapján szerkesztette: Vasáros G.

A képet árnyalja, ha a tíz legnagyobb, az agglomerációs átlagot meghaladó vándorlási nyereséggel bíró települést és a többi községet két csoportként kezeljük, az SZDSZ eredménye és a 2001. évi vándorlási különbözet között pozitív, míg az FKGP értékei és e mutató között negatív kapcsolat állt fenn. Az MSZP és Fidesz egyaránt a szekunder és a tercier foglalkoztatottak arányával mutatta a legerősebb kapcsolatot. De amíg szocialista párt pozitív, addig a konzervatív párt negatív korreláció mellett. Feltételezhetjük, hogy gyenge a kapcsolat a belső öv községei esetében fennállt szuburbanizációs folyamatok, azaz a vándorlási egyenleg, a közép- és felsőfokú végzettségűek arányának növekedése, valamint a jobboldali és liberális szavazatok növekedése között.

A 2006. évi választásoknál a 10 legdinamikusabb községben tapasztalható együttmozgás a lakásépítések és a Fidesz eredményei között. Az MSZP szavazatok a középfokú képzettségűek arányával ellentétes kapcsolatot mutattak. Azonban ez az adatsor csak alátámasztja, hogy a szuburbanizálódó települések konzervatívabb jellege fennmaradt.

A 2010. évi választási eredmények és az általunk vizsgált demográfiai mutatók közötti kapcsolatok a teljes nagyvárosi térségek esetében alacsonynak mutatkoznak. Az LMP adatsorának a közép- és felsőfokú, valamint az öregedési indexszel (negatív) volt kapcsolata. Tapasztalható egy gyenge kapcsolat a Fidesz és az öregedési index, valamint az MSZP és a középfokú végzettségűek között.

3. ábra: A győri agglomeráció településeinek vándorlási egyenlege 2011.



KSH adatok alapján szerkesztette: Vasárus G.

A hazai szuburbanizáció sajátossága, hogy a beköltöző lakosság jelentős, 40% feletti része nem a városból érkezik. Ezért érthető, hogy miért csak a belső, tíz legnagyobb népességnövekedésű település esetében kaptunk ennél magasabb regressziós értékeket. Az LMP és a Jobbik esetében a 2011. évi felsőfokú végzettségűekkel a legerősebb az együttmozgás, utóbbi párt esetében negatív korreláció mellett. A 10 községben az LMP mutatói pozitív a 2001 és 2011 közötti ezrelékben megadott népességnövekedéssel, míg az MSZP ezzel negatív kapcsolatban állt. A vándorlási egyenleg térbeli alakulása pedig az LMP–Jobbik ellentétes választásföldrajzi képével egybeesik (3. ábra).

A szegedi településeggyüttes 2002. évi választási eredményeit a 2001-es népszámlálás adataival összevetve, a lineáris regresszió a két nagy párt esetében a tercier szektorban dolgozók arányával (a Fidesz negatív korrelációval) mutat némi összefüggést (3. táblázat). Az SZDSZ voksei a másik kutatási területhez hasonlóan a felsőfokú végzettségűekkel, míg az FKGP a mezőgazdaságban dolgozókkal mutat kapcsolatot.

A 2006. évi eredmények hasonló módon a rurálisabb, mezőgazdasági hagyományú települések Fideszes, míg a dinamikus szuburbán községek baloldali preferenciát jeleznek. Az MSZP és a Fidesz-KDNP eredményei a 2011. évi vándorlási egyenleggel gyenge kapcsolatot mutattak. A Fidesz az alacsony végzettségűekkel negatív, és a munkanélküliekkel pozitív kapcsolatot mutatott, különösen az agglomeráció kevésbé dinamikus, alacsony vándorlási nyereséget elérő településein. Az LMP a győri adatokhoz hasonlóan a szegedi agglomerációban is a (2011. évi) felsőfokú képzettségűekkel valamint a foglalkoztatottak arányával mutatta a legerősebb összefüggést. A Jobbik a fiatalok arányával és a legdinamikusabb községekben a munkanélküliek arányával negatív, viszont az időskorúak arányának 2001 és 2010 közötti növekedésével pozitív kapcsolatot mutatott.

3. táblázat: A szegedi településeggyüttes választási eredményei és a demográfiai mutatók regresszió értékei

	Vonzott községek				6 legdinamikusabb község			
	MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP	MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP
2002. évi választás								
Felsőfokú végz. aránya 2001	0,110	0,283	0,194	0,000	0,470	0,265	0,564	0,154
Mezőgazd. foglalk. aránya 2001	0,143	0,023	0,124	0,318	0,760	0,525	0,762	0,366
Szolg. foglalk. aránya 2001	0,475	0,114	0,467	0,108	0,745	0,132	0,613	0,325
2006. évi választás	Vonzott községek				6 legdinamikusabb község			
	MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP	MSZP	SZDSZ	Fidesz	FKGP
Vándorlási egyenleg, 2005, ezrelék	0,234	0,051	0,147	0,086	0,896	0,089	0,651	0,081
Felsőfokú végzettségűek aránya, 2001, %	0,032	0,496	0,092	0,007	0,680	0,077	0,319	0,546

A SZUBURBANIZÁCIÓ NÉHÁNY VÁLASZTÁSFÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGA

Munkanélküliek aránya, 2005, %	0,223	0,011	0,366	0,431		0,249	0,848	0,516	0,019	
Mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya, 2001, %	0,459	0,046	0,449	0,004		0,969	0,263	0,797	0,128	
2010. évi választás	Vonzott községek					6 legdinamikusabb község				
	MSZP	LMP	Fidesz	MDF	Jobbik	MSZP	LMP	Fidesz	MDF	Jobbik
Vándorlási egyenleg, 2011, ezrelék	0,213	0,098	0,232	0,090	0,001	0,227	0,003	0,007	0,000	0,223
Természetes szaporodás, 2011, ezrelék	0,198	0,234	0,000	0,000	0,025	0,557	0,032	0,265	0,029	0,026
Munkanélküliek aránya, 2011, %	0,073	0,304	0,319	0,307	0,007	0,120	0,378	0,001	0,228	0,789
Felsőfokú végzettségűek aránya, 2011, %	0,165	0,468	0,372	0,006	0,006	0,288	0,570	0,219	0,508	0,181

Saját számítások alapján szerkesztette: Vasáros G.

Megállapítható, hogy a lineáris regressziós, valamint korrelációs értékek csak részben támasztják alá a szakirodalmi felvetéseket. A szuburbán övekben a liberális szavazók arányának emelkedése jelentkezik, melyet bizonyos demográfiai adatokkal részben mérni lehet (felsőfokú végzettség, vándorlási egyenleg). Ugyanakkor a módszertan korlátja, hogy ilyen kis elemszámnál legfeljebb a rétegpártok vizsgálatára alkalmas, hiszen a tömegpártok szavazóbázisa ennél jóval összetettebb. Ebből kifolyólag előzetes felvetésünk, miszerint a lineáris regresszió alkalmas a szuburbán települések társadalmi mutatói és a pártpreferenciák közötti összefüggések komplex jellemzésére, nem igazolódott. Ezért szükséges a nemzetközi kutatásokhoz hasonló, összetettebb statisztikai módszerekhez, valamint léptéktől függően empirikus módszerekhez folyamodni.

ÖSSZEGZÉS

Dolgozatunkban törekedtünk arra, hogy megvizsgáljuk a Győri agglomeráció, valamint a Szegedi településeggyüttes néhány választásföldrajzi jellemzőjét. Az egyensúlyi index értékeléséből kimutatható az MSZP urbánusabb jellege, míg a Fidesz–KDNP vidéken szerepel jobban. Az SZDSZ és LMP szavazók térbeliségéből kirajzolódik a településeggyüttesek és az agglomerációk közötti különbség. A központ–szuburbia egyensúlyi index a településeggyüttesnél erőteljesen a központi település felé mozdul, viszont az agglomerációknál a liberális és zöld szavazatarányokra a kiegyenlítődés jellemző.

A kutatási területeken egyértelműen kirajzolódott az LMP és a Jobbik támogatottságának ellentétes térbeli jellemzője. Kérdés, hogy az új keretfeltételek szerint a jövőbeni választásokon mennyire képes az LMP és a Jobbik stabilizálni szavazóbázisát, és térbeli jellegzetességeit módosítani.

A lineáris regresszió módszer alkalmazása a pártpreferenciák és a társadalomföldrajzi jellemzők közötti összefüggések megragadására nem bizonyult járható útnak. Bár együttmozgás kimutatható a képzettség, a munkaerő-piaci helyzet és a rétegpártok között, de ennek okai a pártok urbánus jellegéből is adódhatnak. A tömegpártokkal nem kapunk értékelhető együttmozgást ezzel a statisztikai módszerrel, hiszen a választói preferenciákat meghatározó tényezők túl komplexek ehhez. Szükséges, matematikailag bonyolultabb, összetettebb statisztikai módszerekhez (földrajzilag súlyozott regresszió, területi autokorreláció), valamint léptéktől függően empirikus módszerekhez folyamodni. A témakör kutatásában érdemes továbbmenni a választói magatartás térbeli megnyilvánulásainak részletesebb vizsgálatára, valamint ezt elhelyezni a szomszédos országok választásföldrajzi sajátosságaiban.

IRODALOM

- Babbie, E.R. 2008: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 564 p.
- Bajmócy P. 1999: A szuburbanizáció sajátosságai Pécs környékén. In: Földrajzi Értesítő 48. 1–2., pp. 127–138.
- Bajmócy P. – Dudás R. 2009: Újraurbanizáció szuburbanizáció mellett. Új trendek Magyarország népességének belföldi migrációjában. In: Csapó T. – Kocsis Zs. (szerk.): A közép- és nagyvárosok településföldrajza. Savaria University Press, Szombathely, pp. 208–218.
- Bajmócy P. – Dudás R. – Hosszú Sz. – Fekete Gy. 2012: Urbanizációs trendek rendszerváltozás utáni Magyarországon. – In: Pál V. (szerk.): A társadalomföldrajz lokális és globális kérdései. SZTE TTIK Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged, pp. 95–110.
- Bajmócy P. 2014: Szocialista falvak Magyarországon. Kézirat, Szeged.
- Bayer J. 2000: A politikatudomány alapjai. Napvilág Kiadó, Budapest, 431 p.
- Beluszky P. 2005: Magyarország történeti földrajza I. kötet. Dialog Campus, Budapest–Pécs, 462 p.
- Biró P. – Sziklai B. – Kóczy Á. L. 2012: Választóközvetek igazságosan? Közgazdasági Szemle. 59.11., pp. 1165–1186.
- Clouth, H. D. 1976: Rural geography: an introductory survey. Pergamon, Oxford, 204 p.
- Csanádi G. – Csizmady A. 2002: Szuburbanizáció és társadalom. In: Tér és Társadalom 16. 3., pp. 27–55.
- Dövényi Z. – Kovács Z. 1999: A szuburbanizáció térbeni-társadalmi jellemzői Budapest környékén. Földrajzi Értesítő XLVIII. évf. 1–2., pp. 35–57.
- Hardi T. – Nárai M. 2005: Szuburbanizáció és közlekedés a győri agglomerációban. In: Tér és Társadalom 19. 1, pp. 81–102.
- Hardi T. 2012: Győr, Miskolc és Pécs agglomerációja a vidéki szuburbanizációban. In: Somlyódy Péter E. (szerk.): Az agglomerációk intézményesítésének sajátos kérdései. Publikon, Pécs, pp. 15–42.

- Hegedűs G. 2007: Az Alföld 1990 és 2006 közötti választásföldrajzi sajátosságainak áttekintése. In: Szónoky Ancsin G. – Pál V. – Karancsi Z. (szerk.): A határok kutatója. Magyarországi Tudományos Társaság, Szeged–Szabadka, pp. 123–129.
- Jankó F. – Komornoki M. 2008: Szuburbanizáció és választási földrajz: átalakuló pártválasztás Budapest térségében. *Tér és Társadalom* 22.4., pp. 115–134.
- Kovács, Z. – Dingsdale, A. 1998: Whither East European democracies? The geography of the 1994 Hungarian parliamentary election. *Political Geography* 17. 4., pp. 437–458.
- Kovács Z. 2000: Voksok a térben. A magyar parlamenti választások földrajzi jellemzői. In: Bóhm A. – Gazsó F. – Stumpf I. – Szoboszlai Gy. (szerk.): Parlamenti választások 1998. Századvég Kiadó, Budapest, pp. 100–115.
- Shin, M. – Agnew, J. (2011): Spatial Regression for Electoral Studies: The Case of the Italian Lega Nord. In: Warf, B. – Leib, J. (szerk.): Revitalizing Electoral Geography e-Book. Ashgate Publishing Company, Burlington, pp. 59–74.
- Szabó B. 2013: Az új parlamenti pártok szavazóbázisának jellemzői Budapest példáján. *Politikatudományi Szemle*. 22.3., pp. 92–116.
- Tóth J. 1993: A szolnoki agglomeráció. MTA RKK, Pécs, 389 p.
- Tímár J. – Baukó T. 1999: A „város-vidék peremzóna” néhány sajátossága és szerepe az alföldi városok átalakulásában. In: Alföldi Tanulmányok 17., pp. 94–111.
- Tímár J. – Váradi M. M. 2000: A szuburbanizáció egyenlőtlen területi fejlődése az 1990-es évek Magyarországon. In: Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA RKK, Pécs, pp. 153–176.
- Váradi M. M. 1999: Hová megyünk lakni? Szuburbanizációs minták és konfliktusok a budapesti agglomeráció budai oldalán. In: Barta Gy. – Beluszky P. (szerk.): Társadalmi-gazdasági átalakulás a budapesti agglomerációban. Regionális Kutatási Alapítvány, Budapest, pp. 115–130.
- Walks, R. A. 2005: City-suburban electoral polarisation in Great Britain, 1950–2001. *Transactions of the Institute of British Geographers*. 30.4., pp. 500–517.
- Webster, G. R. 2013: Reflections on current criteria to evaluate redistricting plans. *Political Geography* 32., pp. 13–14.

EGYÉB IRODALOM

- KSH Agglomerációk, http://www.ksh.hu/teruleti_atlasz_agglomeraciok
KSH Helységnévtár, <http://www.ksh.hu/apps/hntr.main>